

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vári) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	8	Kor
Félévre	—	—	—	—	—	4	
Negyedévre	—	—	—	—	—	2	
— Hirdetések díjszabás szerint.							

Zichy Nándor halála.

Gyulafehérvár, 1911. december 26.

Szent István első vértanu ünnepe.

Irta: Szporni János.

Valami nagyon szépet, nagyon meghatót, valami különvalóan szomorút kellett írni, amidőn gyászos útján érzelmeinkkel akarjuk kísélni a hirt, hogy Istennek hű szolgálója, vezérlő ősz patriarkánk, Zichy Nándor tárnokmester szent karácsony estéjén fél nyolc órakor meghalt.

Mikor a kereszténység új szeretetére bátorított ország ünnepele várta gyermekei tiszta örömeinek és a családi szeretetnek fényregyulladását: akkor intett a Megváltó neki, akinek teste összeroskadt a munkában azért, hogy országa lidércálgok helyett régi eszmék és régi boldogság fényében ünnepelhesen.

És amidőn a szeretet apostolának szentelünk ünnepet, akit az Úr szeretett és hű harcok után késő akkoriban magához emelt: akkor temetjük őt. És senkinek a koporsójánál nem hangzott hívében az ősenek, amelynek hangjainál temették atyáinkat:

Hitet megtartottam, igaz vallásomat,
Jojj el Jézus Krisztus, add meg koronámat.

Aki vele az egyház és baza eszmei ügyeiről beszélgetett, vagy aki őt nyilvánosan szólni látta és hallotta: az reá visszagondolva másoknál jobban érti az Apostolok Cselekedeteinek mai szent olvasmányát: „István teljes vala malasztal és Szentlélekkel”; — mert beszéde közben orcájával ő is gyakorta az égre tekintvén és utána fejét alázatosan lehajtván, — látta lelkével megnyílni az eget, látta Isten dicsőségét és Jézust az Istennek jobbja felől állani. Azért nem emlékezett szerint szólott ő, nem is képzeletből voltak szavai, hanem ebből a látásból és ebből a Lélekből.

És ez ő neki az egyik, tudatlanul su-

gáztatott és szemléltői által tudatlanul befogadott apostoli hatása, aminek elmulatát siratjuk. Midőn a budapesti Szent-Vincc-egyesület közgyűlésein és egyébütt a kereszténység szent atyáinak módján beszélt zavartalanul és átérzetten: akkor mint a villamos oszcillátorból az elektromosság láthatatlan rezgése, úgy terjedtek át belőle mindenkibe a természetfölöttiség hitének hullámai. Egyszeriben valósággá váltak nekünk a hit szerinti gondolkodás szempontjai, szegények szolgálatának kötelessége és öröme; egyszerre természetessé vált nekünk látnunk azt, hogy az emberi életnek természetfölöttiségbe kell átlőzőködnie.

Ő beleje áramlottak és belőle lőn folytatása azon történelmi hatásoknak, amelyek szent István királyi személyéből kiindulól mindig is világi férfiakat avattak Magyarország elsőrendű apostoláivá, milyenek voltak szent László király, szent Imre vezér, Könyves Kálmán, Hunyadi János, Eszterházi Miklós és Pál, mostan pedig Zichy Nándor.

TÁRCA.

Egy képre.

Eizen-Mayer „A futás Egyiptomba” c. képére.

Szobáskámban a mécses lángja
Halvány fényt hint a Szent Családra,
A kép elevenül:
Fény száll a Szeplőtlen Anyára
Öleiben kiesi Jézuskára
S József feje körül.

Ószvénen ül az Istenanya
Arcán lilium fehér hamva
A Gyermekek szendereg.
József átfogja öva, féltve
S míg visszanez a messzeségbe
Kárja meg megremeg . . .

Leszáll az éj, száz csillag ébred
Bíztató, ragyogó fényt vet.

A hold is megjelen.

Arany porán a sivatagnak
Már csitulabb szívvel haladnak
Oszlik a félelem.

Csend . . . esend körül . . . mulik az óra
Komor palástját ime ledobja
A sötétség fia;
József szól: „Nézd kél a hajnal
Egyiptomba érünk a nappal
S megnyugszol Mária” . . . . .

Debay Olga.

***

Fal Gyuri kalandos éjjele.

Hej az a vakáció be gyorsan eltelik! Alighogy eltelt karácson, már itt az újev is. Az idő kereké egyet fordul s a kilences szám helyett a tízes kerül ki a kerekéből s egyet haladt a világtörténelem.

De Fal Gyurit es társait nem igen aggasztják a világtörténelem eseményei, az exlex; nekik annál több gondot okoz az, hogy a fő-

kökből újból elő kell szedni a latin grammatikát, el kell végezni az írásbeli pensumokat. Ott ülnek ők nagy esendben a szilenciumon. Ha nehéz volt a tankönyveket kiszedni a fiókból, még nehezebb rátalálni a lecke lapjára, a legnehezebb a gondolatokat összepontosítani holmi deklamáció felére.

Csend volt a teremben, csak olykor-olykor hallatszott egy mely sohajtás, vagy inkább asítás. Egy kíváncsi eger, a nagy esendben bámulva dugta ki orrocskáját lyukából: mi lehet ez? Nincs bárma, nincs ugrádozás, mi lehet a fiukat? Majd megbátorodva kenyérkeresés után indult, szimatolva, óvatosan elshanva. De a fiúk észrevették s hajra vege minden jó számdéknak, tanulónak. Dühös hajtóvadászat kezdődött, mely ugyan nem végződött a vad elejtésével, hanem igen egy pár ablaküveg és székláb siralmas végzetével.

Este lett. A fiúk szépen imádkoztak és kiki felkereste éjjeli nyughelyét. Furcsa tél is ez. Egy szemernyi hó sincs sehol, még a hegyeken is alig-alig látszik a megszokott fehér lépél. A

OBERBAUER A. UTÓDA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 41.

„A legjobb hírnevek orvondó és legreglbb egyházi szerek, ruhák, zászlok stb. gyára”

Arjegyzek kívánatra ingyen és bérmentve.

De ez a történelmi hatás bejutott a szűk és egyszerű családi körökbe is. Így lettek a mi apáink az evangéliumnak hallgatói és tudói és gyermekeiknél, házi népüknek annak ismertetői és értékesítői. A magyar szülő nevezetes életbölcseiségének, lélekismeretének sarkköve az evangéliumi szó és annak magyarazata.

Apostoli királyaink, apostoli főuraink és apáink lévén, az apabecsisülést jellemünk legbelsőbb lelkiségévé lett. Mert kifejezetlenül is érezzük, hogy a lelkünket kaptuk, lelkünknek birtokát örököltük apáinktól és nemzetünk atyjától, az apostoli királyoktól. Lelkünknek birtokát, amellyel szeretjük a munkaszerző és kenyéradó rögöt; a pihe-nést nyújtó, lelki nyugtatást adó vasárnapot és templomot; az életet megosztó feleséget; a szívet boldogító gyermeket.

Ez értékeknek helyébe mások kívánását akarják a magyar lélekbe csempészni: nyugtalanító zavaros gondolatokat; a családtalan élet önző mulatásait; bódító szenvedélyeket, amelyek nyomán elúszik a vagyon és egészség, a takarékos megelégedés és munkaerő; amelyek miatt kipsztlul a családi együttérzés és boldogság vágya és szeretete; amelyek következtében amerikai üzött vad lesz a szegény magyarból.

Zichy Nándor nagy szellemi és anyagi energiakifejtéssel társadalmi mozgalmat és országos politikát támasztott, hogy vele az országrontásnak útját akassza. Mert a magyarnak sem elegendő száma nincs, sem tőkéje, hogy kísérletezzen és a maga kárán későn lássa meg a romlást, ami abból a gazdasági, nevelési és egyházpolitikából származik, amely az evangéliumot nem ismeri.

Az örlő munka által testi erőiben összerokkant. Ügyének támogatására a Zi-

chyek ősi szállásbirtokának egy-egy tagjától megváltott; csakhogy a magyarnak maradjon a régi erkölcsök révén ez országban némi szállása, ahol új gazdálkodási módok között régi boldogságban szentelhesse ünnepét a karácsonynak, amelynek idején tőle a másik hazába költözött régi igaz módon szerető és gondviselő főura.

Ameddig itt volt, nemcsak anyagilag gondozta, nemcsak oktatta őket nyájas beszélgetéssel, akik birtokain alkalmazva voltak; hanem mint családfő, mint apa és pap egész nagy családjában, — meg is áldotta a pásztorfiúcskát, midőn a mezőn beszélgetés után tőle tovább baladt.

Ameddig itt volt, olyan valósággal becsülte az evangéliumi igazságot és anynyira a javát kívánta nemzetének, hogy akik az ő mondhatatlanul szeretett magyar népének az Isten igéjével nemesítői és oktatói voltak, megfogta, szívéhez szoritotta, észrevétlen gyors mozdulattal megcsókolta a kezét az érdemtelen és rangtalan papnak is.

Midőn pedig unokájának bérmaatyja lett és az erdélyi püspök a fiúcskát föl-szólitotta, ne feledje soha, hogy mostantól egy apostoli férfinak lelki gyermeke és lelki örököse: akkor sirva fölzogogott szívének megszegyenyülő nagy alázatosságában.

Úgy mint szent István király, nem politikai eszköz gyanánt, hanem az igazság becsülésével és az eszményiség vonzalmával szerette a szentegyházat, mert annak egész értékét ismerte. Forró odaadással élt magyar nemzetéért, ezért neki törvényileg biztosított kedvező gazdasági rendezettség kívül vissza akarta szerezni, amit szellemileg a legjobbnak tudott: az újra eleven életet az egyház közösségé-

ben; a biztos boldogságot a régi erkölcs igazságában. Talán azért is ragaszkodott ő az egyházhoz olyan áldó ábitattal, mert tudta, hogy belőle fakad nemzetének lelki nemessége és boldogsága, és benne támadnak igaz barátai.

Életében igazság volt és isteni kegyelem. Halála a csaknem mindennapos szent áldozás után elhelyezkedés volt a Teremtő Atya karjaiba, ahová szívesen vágyott, ahová áldásunk kíséri, ahol valóra válik minden hite és koronát nyer minden küzdelme. Amen.

Én egy nagyon szegény teremtés-hez megyek újév hajnalán gratulálni. Senki se gyanusíthat meg, hogy jókivánatom fejében bő-séges újévi ajándékkal megterhelve akarok kijönni tőle, mert az én szegényem nagyon szegény, az a neve, hogy k a t h o l i k u s s a j t ó. Önzetlenebbül nem lehet gratulálni, mint én most.

Kívánok neki, az én szegényemnek, e r ő t és e g é s z é g e t.

1. E r ő t. Vagyis külső tekintélyt, hatalmat, olyat, mely megbírja az anyagi versenyt a más fajttal. Istenem, milyen csöppenként akar több lenni az a sajtóegyesületi tőke. Magyarország egyik legelterjedtebb lapját, a protestáns-zsidószabadkőműves A z U j s á g o t egy pár óra alatt csinálta meg T i s z a István és társai való-lanai két millióval. Mi rengeteg időt óta gyűjtünk, és a d ú s g a z d a g m a g y a r k a t h o l i k u s s á g n e m k é p e s m e g t e r e m t e n i h o g y s a j t á t a n y a g i, s z e l l e m i é r d e k e i t s z o l g á l ó s a j t ó t. Tessek e fölött elmelkedni, ez az első pont.

2. E g é s z é g e t kívánok a kath. sajtónak. Értem ezen az irodalmat teremtő írógárdát. Néha elkap bennünket a lelkesedés és azt hirdetjük, hogy közeleg az idő, mikor az irodalom teremtői nem koronakért irnak. Hirdetjük, hogy ebben a saturnusi korban nem lehet majd piszkos regényeket, moslék-dramákat, rongy-lírákat megrendelni . . . Álmod-álma! Tessek csak például a lapok karácsonyi, husvéti számainat átoltvasni. Tessek azután gondolkozni

tele hold őrjási tányérával csüng az égboltozaton. Fényesen világít, mindent ezüstszínnel von be. A város villamos lámpái csak derengenek, ma nincs szükségük rájuk. A hold sugarai behatolnak a hálószobába. Egy-egy alvónak ép az arcára bocsátkoznak a szapora sugarak, meg-ezüstözik a fiatal szőke fürtöket. Meg-meg-mozdul ilyenkor az alvó, egyet egyet mond, ki tudja mit álmodik s azután más oldalára fordulván tovább folytatja alvását.

Csak Fal Gyuri van ébren. Valamit forgat elméjében, bizonyára nem a „Liber Sexti“-t. Egyszer-mászor halkán nevet, felül ágyában s körülnéz. Társai mélyen alusznak, egyik-másik horkol is.

Tizenegyet üt a toronyóra, jól hallja a csendben. Erre felugrik és a harangozó fiúk ágyához lép. Megrázza őket s rájuk szól: „kelljete fel harangozni Ave Máriára, már elütötte a hatot.“

És megtörtént azon eddig soha sem történt esemény, hogy éjjeli tizenegy órakor harangoztak Ave Máriára az árvaházi templomban.

A környék összes lakói ijedten ugrottak fel alvó álmaikból, minden házban meggyuladtak a lámpák s az emberek ijedten rohantak ki házaikból: „tűz van, hol a tűz?“ kiabáltak.

Megnépesültek a hosszú folyosók is. A

házmester seprűjével, Marton farkósbotjával, a fiúk félig felöltözve rohantak a kórus felé kiabálván: „ki az, mifele gonoszág?“

S a két harangozó fiú mit sem sejtve, az elvégzett kötelesség nyugodt öntudatával bámultak a larmázó, fenyegető tömegre. Meg most is álmosak voltak, szemük mint a nyulé pislogtak, csak nagy nehezen tudták megérteni, hogy baj van.

„Mit csináltak maguk, mifele bolondot“ kérdi a házmester nagy dühösen.

„Hát Ave Máriára harangoztunk“, feleltek elképedve.

„Igen éjjel 11 órakor!“

A fiúk csak akkor ébredtek fel teljesen. Siránkozva mondogatták: „Fal Gyuri költött fel, hogy harangozzunk“. Az egész sereg a hálóterembe vonult Fal Gyurit kérdőre vonni, de ez nesztélvén a fenyegető veszedelemnek, gyorsan ruhát öltött, magára borítván a fehér pokrócot onnan kiillant.

„Várj te maga Gyuri . . .“, szólott a házmester, „majd előkerülni magam“, bezárta a hálótermet a folyosó többi részétől elzáró zárajtót.

Ezalatt Fal Gyuri rendes buvóhelyére, az emeleten levő füstlyukba vonult. Kinyitá korcsolya kulcsával a zárt, meghúzódott a biztos helyen, hol senki sem kereshette.

A füstlyukban nagyon is érezhető volt a hideg légáramlat, kivált a felső régiókban valóságos vihar dühöngött; fűtölt, sivitott a szél, megmegrázta a fedelet. Fal Gyuri összehúzta feje felett a vastag pokrócot. A hálóteremből jó sokáig hallatszott a fiúk beszélgetése, melylyel az eseményt tárgyalták, végre az álom elhallgattatta őket és eszend lőn.

Gyuri is megmozdult. Különös zaj vonta magára figyelmét, szárnycsattogás fele. „Ahá! szóltott magában, „a füstlyuk gazdája jött haza éjjeli vándorlásából.“ Felfelé nézett s a holdfényben egy nagy madár körvonala láta a kémény egy kiálló tégláján, két bagolyszem, mint valami két nagy kárbunkulus csillogtak lefelé onnan.

„Meg kellene csipni a gazfickót“ szólott Gyuri tovább önmagához és már küszött felfelé kiterpeszkedve, két lábát a kémény oldalához szorítva, mint azt ő a kéményseprőnél látta.

Lassan küszött felfelé, megmegáll. Most már elérheti. Egyik kezét gyorsan a bagoly felé nyújtja ki, hogy megfoghassa és szemével a felhomályban felfelé néz. A bagoly azonban észrevette a fenytől vesztelt. Nagy szárnyalló-gással ijedten felrepült, ki a kéményen egy csomó kormot vevén le szárnyával s Fal Gyuri prüszkölve, szemét dörzsölve bocsátkozott le s

afelől, hogy mi lesz ebből az óriási olvasóközönségből, mely szüntelenül csak moslékot iszik! És ezután tessék arra gondolni, mit tanulnak majd egy-két száz év múlva az unokák a XX. század íróiról és olvasóiról? Ez lesz a második pont.

Egy kissé komor gondolatok újvra, de miért hazudjunk magunknak.

Boldogság az újévben.

Elfordul minden figyelmünk a haldokló év utolsó napjairól és jelenségeiről, mivel a küszöbön áll — mint egy ismeretlen idegen — az újév minden titokzatát. Talán ezért nézünk egy kis szorongással a jövőbe, melyet még most csak a sejtések ködében látunk. Le van fődve area, s előttünk mindig egy-egy nagyon kis darabkát fed fel az újév egy-egy napja.

Boldogságot kívánunk egymásnak az újévben. Mi legyen az a boldogság? Mert sokan — de mennyien — óhajtják e napokban, hogy boldogabb év következzen. A szegény munkásember verejtékének több eredményét kéri, a gazdag azt, ami nincs, a szülő gyermekeinek, gyermek szülőinek kívánja az újév boldogságát, mindazt, amit boldognak hisz. De rajtunk mindnyájunkon függ, hogy az újév ne csak a jókívánások kölcsönös s bőséges áradása, hanem a lélek energiáinak, s külső tevékenységre irányuló akarások eredője legyen. Akarjuk az igazi boldogságot másoknak is, de magunknak is. Olyan boldogságot, mely nemcsak a siker és eredmények között terem, hanem a boldogságot érezők magunkban az olyan küzdelmek és mindennapi élet között is, ahol a siker még messze van. Igaz értékek tegyenek boldoggá az újévben. Kezdjünk újból élni olyan friss erővel, annyi új tennivalóval, hogy minden gondolatunkban, tettünkben meglássek a megújulás vágya és célzata. Ez a vágy ad fiatalos lendülést, ez adja hozzá a kezdet lelkesedéséhez a kitartás és következetesség patináját, ami biztosítja, hogy nem sekélyesedünk el. Járjunk az élet újságában, már Szent Pál ajánlja; mindig érezzük át a kezdet ruganyos s energikus motívumait, amiket egy gondolatnyi különbség választ el attól, hogy tetté váljanak.

kénytelen volt felhagyni az éjjeli madárfogással. Nem történt semmi baja, tagjai épebben maradtak, csak orra lett fekete a koromtól, mintha aethiopiai beenszülött volna.

Rejtekhelyéből kibujt. Hová menjen? A hálóteremből ki van zárva. Végigment a hosszú folyosón, le az alsó folyosóra s onnan az udvarra.

De itt aggodalom fogta el, vajon Burkus a házörző eb hol kalandoz? Barátságot kötött ugyan vele, de ilyen állapotban nem ismerne fel s veszedelmes közelségbe hozhatná eles fogait labkáira. Mint ott habozva állana, egy különös nesz vonta magára figyelmét. A nagy kapu halkan kinyílt és egy őszbengyült, szemüveges, szakállas egyén lépett be azon s rögtön négykézlábra esett és úgy kezdett tovább küszni.

Fal Gyuri jól tudta, ki lehet az a „művész”, mint a fiúk mondták, ki a kertilakban lakott. Egy vigan eltöltött este után most próbálkozott megküzdeni „a fekete levessel”, t. i. azzal, miként tudná kikerülni a mérges „Burkus” támadását. Így szokott ő tenni máskor is, négykézláb csuszik az udvaron át s a mellett kalapját fogai közé szorítva különös hangokat hallat. A Burkus ilyenkor nem meri megtámadni, hanem vonitva tovább áll.

— Újév reggelén minden ember arcán ott látom derengeni az újévbe s életbe vetett hitet, erős bizalmat. Ezen nem csodálkozom, hanem azon igen, hogy még olyanok arcán is remény, bizalom váltakoznak, kik hasonló bizalommal állottak az elmuló év kezdetén, de akiket ugyancsak mostohán fizetett ki. Ha keserűen is néznek vissza; de hátha jobbat rejt az újév? És így van ez jól. Vajjon szorongó aggodalommal nézzünk bele a titokzatos jövőbe? Nem, hanem bizó, reményekkel erős elhatározásokkal, mert az újév, a jövő ha titkos és még, de mégse úgy jön, mint végtet. A bizó remény feszíti lelket, izmait, hozzá kérem Isten gondolalait s dolgozom erős tudatában annak, hogy nélkülnk nincs jövő, sőt mi csináljuk a jövőt az isteni gondvisetés jelölte utakon.

Igy lesz boldogság az újévben — bennünk s általunk.

Karácsonyest a Szt. Jstván-finevelőben.

Ez a rövidke cím egész világot rejt magában. Bizony úgy van az: kicsiny dolgokban vannak a nagy dolgok: homályban ül s csendesen dolgozik, mi egy világot rendit és terem — mondja Madách s az óriás nap kepe elfér egy harmateppben, hogyha tisztá . . .

Az az ünnepély, amit a fiúk a jászolban fekvő kis Jézus imádatára rendeztek e hó 21-én, mielőtt szétbentek volna a vakációra, — arányában harmatepp volt, de az érzelmek gazdag világát tükrözta vissza s bensőségben tisztaságban is olyan volt, mint a harmatepp . . . Sokan tudják tán, hogy 8 évvel ezelőtt honosította meg e szép szokást Szporni János, az intézet új regense s azóta a fiúk mindig nagy buzgalommal készülnek rá s meg is valósítják igaz kedvességgel. Mindenik ünnepély szépen szokott sikerülni. De a mult esütörtöki minden eddigit felülmut. Melységes, meleg hangulat kapja meg a lelket, — s hisszük mindenkiét, ki itt jelen volt — ha visszagondolunk erre a karácsonyestre. Pedig csak ennyi tártul szemünk s lelkünk elé: sok, örömtől ragyogó gyermeki

arc, megnyílt szívek s megnyílt szívekből kiáradó érzelmek, szép, csengő hangon előadott szavak, kedves karácsonyi énekek — am mindezen abban a bűvös milieuban, mit a gondos gyermeki kezekről pompásan feldiszipett, tündéri fényben csillogó karácsonyfa szolgáltatott . . . Öröm és szeretet áradt el az arcokon. A virág-bimbó kibontotta szirmai s kellemmel, illattal töltött el maga körül mindent: a szívek ott ragyogtak a szemekben. Valóban ennyi érzelem, ennyi szeretet csak ott fakadhat, a karácsonyfa tövében, melynek ünnepét még 40⁰ hidegben is megülte a világhírű Hedin Sven a Himalájának tetején . . . A karácsonyfa a kis Jézus jászolával meleg s gyönyörű poézist sugároz le a földre: ezt igazán éreztük ez estén.

A költészet égi mása a valónak, ez az est földi mása volt az égnek. Rege volt talán, Anderssen apó, Suonio holdjának regéje . . . Szomorúság is árnyalta — azért nyert annyit mélységben, bensőségben . . . Ennek keretében búcsuzott ugyanis az intézet előjáróságától és növendékeitől dr. Fejér Gerő, a status referense, aki tíz éven át szigorral, de egy nagy célokra tekintő nevelő igaz szeretetével vezette az intézetet.

Az idő s anyyi kemény, közösmunka összeköti a szíveket. Fáj ilyenkor a búcsú, mely amúgy is mindegy szakít az érzelmekben valamit. Az új regens meleg szavakban kívánt Isten hozzádat a távozó regensnek, Cseh Endre VII. oszt. tanuló pedig ügyes beszédben a növendékek nevében köszöntötte búcsúzó igazgatójukat, lelkes hittanárukat. A referens meghatottan válaszolt az elhangzott szavakra s hogy ezt a szép estét feledhetlenné tegye, az intézeti karácsonyest céljaira az új regens kezébe egyszer s mindenkorra alapítványképen letett 1000 koronát. A megható beszéd alatt könnyo ragyogott a búcsúzóknak, a növendékeknek, könnyo a megjelent vendégeknek a szemében is; és a fiúk leirhatatlan lelkesedéssel fogadták a nemes-szívű referensnek fejedelmi adományát.

Fokozta a kedves estének meleg hangulatát a művészet is: P. Móciknak s a — fiúknak a művésze. Ott láttunk őt gyönyörű képet: Murillónak két Szt. József képet a kis Jézussal, Árpádházi Szt. Erzsébetet, amint kenyeret osztogat a szegényeknek a marburgi vár falaj

A leírt módon haladt a „művész” a folyosón végig, nagyokat sóhajtozva s a mellett folyton „csiba te, csiba te” hangoztatva egészen az udvarra vezető ajtóig, midőn rémitő látvány tünt fel szeméi előtt.

Az ajtó előtt egy kísérteties alak állott, egész teste fehér pokroccal fedve, orra fekete, mint a szeresené, fogait vicssorgatva feléje, kezében furkosbotot emel.

A „művész” mintha a földhöz volna szegezve bámul az előtte állóra s a mint ez feléje közeledik, olyan arányban húzódik az udvar felé s végre rémületen nyögi ki: „Tu quis es?” „Ego sum Belzebub, et ego te devorabo” volt a válasz s a rémitő alak most gyorsan megindult, ütésre emelte botját. Rémitő ordítás felelt a támadásra, de az udvar hátsó részéből dühös kutyaugatás is. Mind a két alak megrémülve menekült; a „művész” az udvaron át, Gyuri meg a felső folyosóra, de nem egyenlő szerencsével, mert a „művész” az üres mézgödörbe esett, honnan még sokáig hallatszott segélykiáltása.

Gyuri is megsokalta az éjjeli kirándulást, fázni kezdett, csak valamiképp bejuthatna a hálószobába, de a zártajtó kulcsa a házmeisteri szobában van, ott esügy Márton feje felett a szegen, ezt kell valahogy kézrekeríteni.

A házmeisteri szoba a főbejárat alatt volt. Itt aludtak a ház örei, a házmeister és Márton. Felhalmly derengett a szobában, a hold fénye bevilágított es ép Márton arcára süttött. Most Márton nyögni kezdett. Furcsa álmat lát. Nagyatyjának szelleme lépett be az ajtón, de most már area nem fehér, hanem koromfekete.

Lassan, lépésről-lépésre meg-megállva haladt a szellem Márton ágya felé, most közeledik, most már itt van, most már kinyújtja karját, mindjárt viszi „jaj, jaj” ordított fel Márton: „hagyjon kee nekem békét, én nem vagyok”. A házmeister ijedten felugrott, „hol, hol, mi, mi?” — kérdé s lett patália a két cerberus között.

Gyuri a kulcsal ügyesen elosont, már a hálóteremben fekszik ágyában. „Hm — szállal magában, — vajjon mi lesz holnap?” Sokáig nem tudott elaludni s álmanban rémképeket látott, a házmeister, a művész, Márton s társainak sokasága mind ágyához vonultak és fel-emelt karral fenyegetve hangoztatták: „holnap kikapsz, kikapsz!”

Prokupek Sámuel.

alatt, ismét Murillótól egy megkapó művészettel festett gyermek Jézust s egy szép tájképet a pozsonyi főhercegi uradalomból.

Pompás látványt nyújtottak a fiúk „Vakáció” is — a „vakáció” hét betűje kifestve nagy karton-lapokra — melyek tele voltak szörvával, elmesélt rajzokkal. Itt a fogorvos szörnyű fogójával kihúzza a paciensek nemcsak a fogát, hanem a nyakát is; ezt már többé visszanyomni nem lehet s a szerencsétlen kénytelen gemnyakkal járni az élet göröngyös útait. Ott meg a terebélyes fa árnyában szendörgő alaknak valamelyik suhánc a kertész öntözőjével — felmászva a fa egyik ágára — zuhanyt zúdít a nyakába, ez meg reszketve kiált fel: „Bárcsak elmúlna ez a zivatar!” A harmadik kép egy batyút cipelő zsidót ábrázol, ki nagy terhevel épen készül lenni egy lócára. De ahogyan letelepszik, a lóca koppan s a zsidó batyustól-mindenestől felborul. Egy negyediken pedig egy csibész csinál totogást a tojással teli kosár mellett s addig ficánkol ott, míg belepottyan a kosárba — s a tojásáruló kofának remült arca zárja be az ügyes képet. De a fiúk vakációs hangulatát, hazajáró vágyát legjobban kifejezi az a prészkölő vonat, mely ott vágat át a V betű két szára között.

... Az egész kis ünnepélyt a szívek derüje ragyogta be, mely ott fakadt a kirácsrónya tövében.

Mózes vízfakasztó csodája.

1869-ben hazánkban egy társulat alakult meg, amely a természettudományok népszerűsítését tűzte ki céljaul. Azóta több évtized telt el s ezidőszent a társulat a főcél mellé még egy második célt vett programjába: t. i. Isten és az egyház elleni harcát. A harc pedig — és ez a szomorú a dologban — az előfelet nélküli tudomány és felvilágosultság cégere alatt foly. A társulat tudományt ad, de esérébe a hitünket kéri. Szegény társulat.

Jelenleg a társulat közlönyének legjellemzőbb vonása, hogy talán egyetlen száma sincs amelyben valamilyen ne kezdene ki valamely keresztény igazságot. Nemrég az egyháznak egyik legfontosabb dogmatikus harcát homousion-homousion) becsülte le, közelebről a Szentírás magyarázta.

Az 1911-iki évf. 542-ik füzetében Bogdánffy Ödön értekezik a forráskutató varázsvesszőről. Természetesen siet megragadni az alkalmat, hogy már a Biblia is megemlékezik a varázsvesszőről. „Midőn ugyanis Mózes a zsidókat Egyiptomból kihozta és táborat jártak Rafidimben a népnek nem volt ivóvíze. Akkor Mózes felsőbb sugallatra varázsvesszőjével megütve, a Horeb-hegyének közikláját, vizet fakasztott belőle.”

Elég csak olvasni ezeket a sorokat a Természettudományi Közlönyben és az ember tudja, hogy itt most csodakivégzés lesz akár indokolt a varázsvessző használata, akár nem. Előre tudhatjuk, ha a cikkíró úr úgy találja, hogy a varázsvessző valóban jelzi a földalatti források helyeit, akkor ezert végzi ki Mózes vízfakasztó csodáját. Ha pedig a varázsvesszővel való manipulációt — alaptalannak, svindlinek vagy legfeljebb jöhiszemű tevédesnek állítja, biztosan így is talál rá módot, hogy ezt a csodát természetesen uton kimagyarázta nekünk.

A cikkíró ez utóbbi álláspontja helyezkedett és a csodakivégzést a következő módon ejtette meg.

Azt mondja, hogy a varázsvesszővel szemben a forráskutatásnak egyetlen értékes és igazolt módja az, amelyet a geológiai és a hidro-

logiai ismeretek adnak az embernek. És eddig igaz van, de ezután jön a java. „Mózes, a maga korának ez a nagy természettudósa bizonyára tiszta bann lehetett, hol kell megütnie a Horeb hegyének szikláját, hogy a nép bámulatára vizet találjon”.

Sajnos, a bibliai geografia ez időszent nincs még abban a helyzetben, hogy a fenti állítást a Szentírás igazmondására és isteni eredetére való hivatkozáson kívül egyéb pozitív adattal megdöntse. Nem sikerült még a Mózesi csoda színhelyét biztosan megállapítani, ennek következtében nem is lehet geológiai és hidrologiai vizsgálatokkal bizonyítani.

Különbönekünk, hála Istennek hívő lelkeknek nincs is szükségünk természettudományi bizonyítékra, hogy a csodát elhiggyük, nekünk elég biztosíték a Szentírás sugalmazottsága. A természettudományos megállapítás inkább a gyöngye, eltévedt, hitellen lelkekért volna kívánatos.

Történt is már ez irányban több lépés. A munka azonban nehéz. Keves az adat.

A mint láttuk legelső feladat a csoda helyét biztosan kijelölni. A Szentírás idevonatkozó helye a következő: „Elindulván tehát Izrael fiainak sokasága a Sin pusztaból, állomásaikként az Úr beszéde szerint, tabort ütének Rafidimben, hol nem vala ivóvíz a népnek... És az Úr mondá Mózesnek: Eredj el a nép előtt... íme én ott állok Horel közikláján, üsd meg a köziklát és viz jö ki belőle, hogy igyék a nép.” (Ez. XVII. 1. 5. 6.) Erre a Szentírás helye és néhány régi hagyományra támaszkodhatik a kutatás munkája.

Hol van hát Rafidim, a csoda színhelye? A vélemények nagyon elterök.

Régi hagyomány szerint a Wadi Feiran volna, amely délre esik a Serban-hegytől. E hagyomány képviselője Eusebius, szt. Jeromos, Cosmas Indicopleutes (Kr. u. 535.), Theodosius (530), Antonius (Anonymus) Placentinus (570.) Ujabb ezt a véleményt módosították, hogy a Rafidim név alatt nem kell az egész Wadi Feirant érteni, hanem csak bizonyos részét. Lepsius és Ebers a síkság keleti bejáratához helyezték, Ritter és Palmer szerint azonban Rafidim a Wadi Feiran keleti és déli része közé eső kopár rész, ahol még mai nap is mutat az arab hagyomány egy sziklát, a Heji el Khattatin-t, amelyből Mózes a vizet fakasztotta volna Megjegyzendő, hogy sokáig általában ezt a helyet tartotta a közmegegyezés a csoda színhelyének.

Erről a szikláról nyilatkozik Richard abbe, a híres hidrogeológus, aki felfedezte azokat a törvényeket, amelyek szerint a források és a vízfolyások átmezt az szelik a földet, hogy megtermékenyítsék.

„Láttam ezen sziklát 1869-ben. Ez volt egyetlen indító oka utazásomnak, melyet a Sinai sivatagba tettem. Meg akartam tudni, hogy minő csodát művelt az Isten Mózes igénybevételével: forrást teremtett-e, vagy forrást fedezettett-e föl? A forrást ezen alkalomra teremtette; megszünt folyni, nincs már vize.” (Estrade-Horváth: A lourdesi jelenések. Kalocsa, 1908. 307. old.)

Ez a nyilatkozat természetesen csak akkor elégíthet ki, ha tényleg ez a szikla volt a csoda színhelye. De hátha nem ez volt? Hátha a Rafidim a Wadi Feiran más részén feküdt, hátha jobban keletre kell helyezni és a Wadi el Sheikh, vagy a Wadi el Raha pusztákban, vagy épen e kettő között kell keresni, amint teszi Robinson, Keil és Knobel? (Lex. Bibl. III. Paris, 1911. 737. old.)

Amint látjuk óriási a kaosz ebben a kérdésben. Csak annyi bizonyos, hogy a Sinai fel szigetnek ama hegyesportja környékén kell

keresni a Rafidim-t, amelyet most Djebel el Turnak nevez az arab. De hogy a hegyesportnak melyik rész, melyik völgye a Rafidim, ez még nagyon vitás. Ha ez a vita végérvényesen eldőlt, akkor már lehet hidrologiai és geológiai vizsgálatoknak alvetni a helyet. Mindaddig azonban várakoznunk kell.

rj.

INNEN-ONNAN.

Tolsztoj gondolatai a halálról. Semmi sem biztosabb, mint a halál. Biztosabb, mint a holnap, mint a következő óra, mint az, hogy tél után tavasz jő.

Az ember, ha a haláltól fél, imádkozik. Pedig az ember nem is egyszerű hal meg, hanem születése óta minden percében egy parányit hal meg. A halálra mindig készen állani — ez a szép élet.

Ha félsz a haláltól, gondold azt, hogy estig meghalsz. Reggel már örülni fogsz, hogy egy éjszakát nyertél. Így hozzá lehet szokni a halál gondolatához.

Az ifjúság tanuljon szépen élni, az öregség tanuljon szépen meghalni.

Az élet végét nem határozhatjuk meg, az élet szépségét igen. Élünk szépen és jól: ez az élet célja és rendeltetése.

HIREK.

Zichy Nándor ravatalánál.

Gyönyörű temetés az, amikor a nemzeti temet: örök életet jelenti a halottnak. Amikor a nagy lelkek már nem férnek a test szűk korlátai között, megnyílik előttük milliók szíve és ott élnek tovább, nemzedékről-nemzedékre. Minden országnak és minden kornak vannak ilyen nagy temetései.

Gróf Zichy Nándor ravatalánál egy egész nemzet sir. Tizenkét millió katolikus előtt most dicsőül meg a patriarcha alakja; most tudjuk, ki volt ő minékünk. S rajtuk kívül öltözött gyászba mindenki, aki pozitív keresztény hit embere, mert mindazok gyermekei voltak neki. Akinek szíveben tudata el anna, hogy Magyarország boldogsága és a kereszténység egymástól elválaszthatatlan, egy fogalom, az megéri annál a ravatalnál, hogy ki volt Zichy Nándor.

Akkor, midőn a katholicizmus egét a leg-sötétebb szabadelvűség borította, az ő bátor keze zászlót bontott. Kevés katonája akadt. Nekirohant a fekete lelkek egész serege, félország egy hős ellen! És a hős nekivetette mellett a viharnak és míg felkezevel a zászlót tartotta, tárogatót szorított a másikkal. Lassan gyülekeztek az ő népei, de a hős bizott. Nem bánta, ha rágalmozgatták, sértegették, ha megmosolyogták, ha kisebb lélek lett volna, elereszteli magát a gúnykacaj között és leeresztte a zászlót... De nagy volt. Megteremtette a katolikus újvilágot, főképp a politikában. Az ő pártjának a jelzője: konzervatív. Természetes, más nemű is lehet. Megőrizni a keresztény Magyarországot, ez konzervatívizmus. Nincs fonságesebb jelző. És Zichy Nándor elete utolsó szakában megérezhette, hogy eljön az idő, midőn k o n z e r v á c i ó után p r o g r e s s i ó jöhet. Az volt a jutalma a földön, hogy látta az Ő generációját.

Gróf Majlath püspök ennek az új nemzet-segnek apostola már. Az ősz vezerszívük csodatatosan összenőtt; a múlt a jelenel és jövővel erősebben össze nem tarthatik.

Mi pedig a szentelt ravatalnál meleg hálával adózunk az ezek Urának azért, hogy sok nagy apostoli szív van már, akik gróf Zichy Nándor szíven nevelődtek.

— **Karácsony a katedrálisban.** Szokások fennel ülte meg ősi katedrálisunk a karácsonyi szent ünnepeket. Az ünnepségnek éjjel 11 órákor az énekes zsolozsmával vették kezdetüket. Olyan megható mindig a gyönyörű gregorián: *Christus natus est nobis, venite adoremus.* Az éjfél misét Tamási Áron praelátus-kanonok mondotta a kispapok segédletével. A nagy számban összegyűlt hívők lelket pedig Keckés dalamos pástormiséjének énekszámait ragadták magukkal és vitték évszázadokra vissza, vissza Betlehembe, a bethlehemai jászol elé. Első napján az ünnepélyes szent misét Kegyelmes püspök atyánk mondotta díszes segédlettel. A szent beszédet Zomor Dániel praelátus-kanonok tartotta a nagyszámú hallgatónak. A délutáni Vesperát ugyancsak kegyelmes püspök atyánk mondotta. Másodnapján az ünnepélyes szent misét Tamási praelátus-kanonok végezte. Az ősi falak örvendezve hallgattak a már évszázadok óta fel felülülő örömhirt: *Christus natus est nobis* és úgy vélték, bár ne mulna el ez a karácsony se nyomtalanul az emberiség felett.

— **Mikes János gróf szombathelyi püspök felszentelése** — mint már említettük — január elsején lesz Budapesten a Szent István bazilikában reggel 9-kor. Egyházmegyéinkből ez ünnepségen részt vesznek: Meisel József apát-plebános, Rész János regens, Zombory László hitoktató.

— **Megjelent a XII. sz. püspöki körlevel.** Közli Szent Atyánk nov. 27-én tartott alkoucióját; az új biborosok névsorát, gróf Mikes püspök kinevezését, lapunkban már közölt személynél változásokat, a radnai korális kurzust. Ajánlja a Minimax kezi tűzőt készületeket, Gaibl kanonok ludi zárandoklatát. (Indul 1912. jul. 29.) Tudakozódhatni Pozsonyban. Ajánlja a selmébányai templom berendezési vállalatot. A Szt. István-Társulat ajánlatát. A papság figyelmébe ajánlja a lippai családthont s végül pár sorral az „Utítárs”-at is felemlíti.

— **Karácsonyfa ünnepély a papnevelőben.** Minden évben főlemelő családias ünnep-séget szoktak rendezni papnevendekeink karácsony előestéjén, de a mostani gazdag műsorának tartalmi értékeivel méltan kivált az eddigiek közül s azért nagyon megnyerte a megjelent díszes vendégekkel együtt Püspök urunk tetszését. A változatos programot a kispapok képzett zenekarának ügyesen vezetett nyitánya kezdte meg, majd mintegy versenyzett vele iskolázott technikájával a „Pastorale”-ban a jól fegyelmemezt énekkar. Találó harmónium-és hegedű, kísérettel kivált K a r d a Ferencnek tisztán esendülő tenór-szólója az „Ave Maria”-ban. R a e z József IV. é. h. színesen kidolgozott ünnepi beszéde pedig főlemel a titokzatos karácsonyi eszmékhez, amelynek hangulatát fokozta a szépséges gregorián karácsonyi ének. S z e k e l y Vilmos II. hh. ügyes harmonium-kísérete mellett lágyan emelkedő főhásos hanghullámokkal mintegy visszavarázsolva a régi jámbor kolostorok karácsonyi szent áhitatát és édes békejét. Majd a törölmetszett kispap-humornak a nyílt és őszinte hangján nevettek meg az illusztris hallgatókat M e d g y e s i János III. hh.-nak egy régi nagy főliánsolt olvasott élecs rigmusai arról a közérdekű tárgyról, hogy: „mit

hozzon a kis Jézus?“, — mondhatni mindenki-nél, — ha trefásan is, — fején találta azeget. Az énekkar még ügyesen előadta az „In dulci jubilo” szép régi karácsonyi éneket. Ekkor P u s p ö k urunk meghatóan beszélt a lelket ihlető kegyelemteljes karácsonyi szent békéről, melyet a Megváltó hozott le az emberek közé, s amelyet az ő leendő buzgó szöigálnak kell majd tovább hirdetniük az emberek közt. Azután kegyelelesen emlékezett meg Z i c h y Nándor grófról s a kispapok ajtatos imáiba ajánlotta őt, és végül meleg fiú szeretettel szólt édes jó anyjáról, özv. M a j l a t h Györgyné öccexcellenciájáról, akinek áldozatos jó szíve most is úgy a vendégeket, mint a kispapokat sok szép és kedves ajándékkal lepte meg. A zenekar precíz előadott indulója fejezte be ezt a szép családias ünnepélyt, mely a jelenlevők szívébe a szeretetnek és bekességnek boldogító érzelmeit varázsolta; bárcsak mindenkorra ott honolnának a szívek melýen!

— **A marosportusi új vashid.** Az állam Marosportus mellett a Maros folyó fölé új vashidat épített. A munkálatokat még az év elején kezdték meg s ma már a hidat tartó két hídfő és a vízből kiemelkedő két pillér is teljesen készen áll. A hidetést fentartó három iv közül kettő jórészt elkészült, a harmadiknak vasozlopait pedig most állítják föl. Az óriási vassínek, külön e célra szerkesztett géppel szegecselik össze, amivel sok időt és emberi erőt nyernek meg. Az érdekes munkálatokat érdemes megtekinteni annál is inkább, mert a marosportusi vashid, eltekintve a vasuti hidaktól, az erdélyi részek legnagyobb és legerősebb vashidja lesz.

— **A delnei bácsi meghalt.** Péter Lajos szentszéki tanácsos, nyugalmazott delnei plebános, aranymisés áldozó-életének 79-ik, papságának 55-ik évében Csikpálfalván f. évi dec. 22-én szívizélhűdes következtében váratlanul elhunyt. Temetését a delnei és pállalvi hívek teljes részvétele mellett e hó 24-én Bálint Lajos főesperes végezte; gyászbeszédet pedig Kóródy Mihály csikszimtklósi plebános tartott felette. R. i. p.

— **Az országos Katolikus Szövetséghez** Fülel Kálmán Budapest székesfőváros polgármestere utján a következő level érkezett: „A tekintetes Országos Katolikus Szövetségnek Budapest. Ö császári. és Apostoli királyi Felsege f. é. november hó 20-án kelt legfelsőbb elhatározásával a tek. Cim által felajánlott évkönyvet (1911-iki évfolyam 1. és 2. füzet) a család hitbizományi könyvtár részére legkegyelmesebben elfogadni és elrendelni, méltóztatott, hogy Cimnek az alkalmából a legmagasabb köszönet nyilvánítása tudtul adassék.”

— **Az új plebános fogadtatása.** E hó 23-án d. u. érkezett meg Székelyudvarhelyre Pál István apát-kanonok-plebános, Tamás Albert igazgató és Persián János tartságában, kik a reggeli vonattal Sagesvárra utaztak az egyházközség képviselőiben. A vasuti állomáson a város és a polgárság nevében Gotthard János polgármester fogadta, s n-nen díszes lovasbandériummal élén s az ipartestület zászlóikkal a hosszú kocsisor megindult s a felállított díszkapunál Paál Árpád várm. főjegyző az egyházközség nevében üdvözölte meleghangú üdvözöl beszéddel. Mindkét beszéde az új plebános szeretetteljes szavakkal válaszolt. A templom ajtajában Dézsy Lajos s. lelkész üdvözölte az új plebánost s át-nyújtotta a templom kulcsait, honnan a templomba vonultak s a szöszékről üdvözölte először híveit az új lelképáztor.

— **Karácsonyfa-ünnepély Segesvárott.** Sokak szívében meleg érzelmeket gerjesztett f.

hó 22-én az a bensőségteljes ünnepély, mely mint a szent Antal-estélyek koronája a szegény gyermekeket ruhával látta el és méltó záradéka volt a szeretet jegyében munkálkodó szt. Antal-estélyeknek. A csillogó karácsonyfaról lesugárzó fényzőn örömteli arcokon akadt meg; gyermek és felnőtt egyaránt a legnemesebb érzelmenek, a szeretetnek hatása alatt szívrepesve várta a történeteket. Egyszerre csak felhangzott a szt. Antalhoz kiáltó szegény gyermekek éneke; majd Bakó Erzsike IV. o. tanuló a „Karácsony-éj” (Baán A.) c. aktuális költeményt szavalta el kedvesen. „A padlásszobában” (irta: Pokorny E.) c. egy felvonásos karácsonyi színmű következett erre. A sok erkölcsi tanulságot nyújtó darabot sokan megkönyezték. Kitünően játszott a főszerepben Seifert Lajos (Gaudhazy I. írnök), mellette jó összhangban a többi szereplők Ziegler Károly (Kánya Péter), Nyerges Imre (Cliffor William), Bójtke Lázár (Fekete Ottó) és Hangody István (Kőhegyi, tanácsos). Ezután Lukács Dénes III. o. t. szavalta el „Gondolj a szegényre” c. verset, egy másik gyermek pedig az adományokat köszöntve meg. Dobordán Károly plebános leszámolt ezután a szt. Antal-estélyek eredményéről. Felruházott az idén 38 gyermek részben teljes ruhával, részben lábbelivel. Tíz házi szegény kapott egy-egy szekér tüzelőfát. Összegezve ezen adományok értékét, kitesz 521 kor. 04 fillert. Ennyi anyagi eredménnyel zárta le a segesvári Oltáregylet, mely az estélyeket rendezte a szt. Antal-estélyek idei ciklusát. Az erkölcsi haszon ezen felül természetesen kiszámíthatatlan, ha meggondoljuk, hogy egyetlen szellemi táplálékul szolgálunk ezen estélyek a pénz nélküli szegény néposztálynak. Köszönet és hála legyen ezért Dobordán K. plebánosnak, aki ezen nehéz munkát minden évben önkéntesen magára vállalja, hogy ezáltal az irgalmasság testi cselekedeteit ne a szószék-ről predikálja, hanem hűveivel együtt közösen gyakorolja. Végül a ruhakiosztás következett, a karácsonyfaról pedig minden jelenlevő gyermek kapott egy egész teli zsebkendővel apróságot (alma, dió, füge, cukor stb.), mire aztán a „Menyből az angyal” ének hangjai mellett a közönség szétoszlott.

— **A segesvári IV. szt. Antale-stély** értékes programmal f. hó 19-én folyt le. A gyermekkar szt. Antal éneke után Matzak Hermin („Der Graf von Habsburg” — Schillertől) sikerült nemet szavalata következett. Ezután Hortay Győző kiskapusi plebános értekezett a sajtóról. Ez a nagy képzettségű pap a rövid felóra alatt oly ügyesen és annyi életrevaló eszmet csoportosított, oly megkapó közvetlenséggel tárta föl a modern sajtó előnyeit és hátrányait, hogy a felolvasás végen méltán tüntetett a közönség oly véheménisen a felolvasó mellett. A különben is igen szellemes felolvasásról szükségesnek tartjuk itt is leszögezni ama felhívást, hogy senki ne járasson olyan lapot, mely a közérkölsöket támadja, a köztisztesség ellen vét, a családi szentelybe betolakszik, az egyén becsületét alássa és szenzáció hajhászással allandóan a társadalmi élet kloakáiból táplálkodik. A felolvasásért ezután is meleg köszönet és hála. A 4. pontnál Tóth Margit kedvesen alakított monológja tett mély benyomást a közönségre. Az estély záradéka a „Szorakozott apák” c. 1 felvonásos vígjáték volt. Szilhaty nyug. őrnagy (Seifert Lajos) és Zádor nyug. kapitány (Hangody István) tévedései többször megkacagtatták a közönséget. Juliska, Szilhaty leánya (Báltresz Ilona) és Károly, Zádor fia (Nyerges Imre) ügyesen és sok tehetséggel játszottak.

— **Szentóra.** Jól használható ajtatossági könyvecskét állítottak össze Brassóban e cim-

mel: Egy óra az Úr Jézussal. A sok panasznak óhajtották ezzel elejét venni és ezért a plebános szerkesztett egy órára való szoltáros imát énekekkel azok számára, akik a szentségi Jézus előtt egy órát akarnak üdvösen eltölteni. Havonként egyszer együttesen fogják ezt a szent-órát tartani szolozsma formában végzett imákkal. A hívők a két padosz szerint két karra oszlanak s az előimádkozó pap a szószékéről vezeti az áltatosságot. A bevezető intés hangos imát és éneket, s emellett buzgóságot, áhitatot és erős akaratot kíván a szentórákon való pontos megjelenésben s azokon való részvételben. Majd leközi a szentóra lefolyását, s az azon mondandó szolozsmás imákat, végül jól tájékozott rövid kivonatot ad az oltáregyesület alapszabályaiból s a fozatához csatol egyúttal egy belépési nyilatkozatot is, amelyet a jelentkezőnek csak alá kell írni és valamelyik egyesületi tagnak vagy a jegyzőnek átadni. Praktikus kis könyvecske, amely szintén jól fogja szolgálni és előmozdítani a központtól megindított szentóra áltatosságot.

— **Belépes a szépvízi olvasó egyletbe.** Nem hiába Csikmegyének legrégebb, de legszebb olvasóegylete Szépvizen van, mert kívülül is oly vonzó és impozáns, belül pedig kenyelmes, hogy még a szomszéd községek vezérferfiái is szívesen lépnek az egylet tagjai közé. Régi elnöke F a r a ó Simon örm. pleb. alesperes volt, jelenleg Dr. Z a k a r i á s István orvos, kiknek hervehatatlan érdemeik vannak az egylet felvirágztatásánál. Tagjai száma 60. Most ujabban 4 tag lépett az egylet kötelekeibe; két szeredai ügyvéd, továbbá Gábori Dénes csikszentmihályi plebános és Keserü András hitoktató és csikszentmiklósi s. lelkész. Örvendünk két utóbbi tagnak azért is, mert ezzel is szaporodik az „A l k o t m á n y” pártfogója, legyünk többen!

— **Ismeretterjesztő előadás Szépvizen.** Az állami isk. tantestülete, társulva derék plebanosukkal elhatározta, hogy a tél folyamán a község lakóainak népies oktatást, ismeretterjesztő előadást, felolvasást fog tartani. Folyó hó 20-án volt a második programozó estély, amelyen egyik előadó: Kovács Mihály plebános volt. Élvezettel hallgattuk öregedő papunk fiatalos hévvel előadott szabadoktatást az ember rendeltetéséről. Az életből vette példát, s oly lelkesen beszélt, hogy tán az eddig közönyös közsüvek is meglágyultak s felmelegedtek a meggyőző beszéd hatásától. Nem hiába mondják és tartják a szépvíziek szerény papját a környék elsőrendű szónokának! Ha mindenütt ilyen készséges munkatársat kapnának s ilyen tanítóbarátot bírnának az állami tanítók, akkor hiszem, nem lenne egyenetlenség az Isten szolgája és a nemzet napzámása között, még ha azok „állami” jellegük volnának is. A második előadó Gábor Gy. áll. tanító volt, ki az alkohol veszedelmes voltáról, az elterjedt pálinkázásról beszélt. Az előadás többi pontjai az elemi isk. növendékek enekszámai és szavatait egészítették ki.

— **A görögnyezentimrei róm. kath. egyház 1911. évi december hó 25-én, azaz karácsony napján (heffón) Görögnyezentimrén, az állami elemi iskola helyiségében saját pénztára javára gyermek szineloadást rendezett. Szinore rült „A betlehemi baktek”.**

— **„Csiki Hirlap”** cím alatt új politikai, kögazdasági és társadalmi hetilap indult meg Csikszeredában Pál Gábor ny. főgim. igazgató és dr. Gál József ügyvéd szerkesztésében. A fozszerkesztő beköszöntőjében legelső sorban politikai programot tűz ki, pártonkívüli függetlenségét. Ideálja: a független, önmagáért élő és küzdő Magyarország. És ezt az ideált minde-

nekelőtt vármegyéjében akarja diadalra juttatni. Emellett melegen üdvözöl és felkarol minden eszmét, melyet a megye és a haza javára, a magyarság vezérszerepének biztosítására, a k e r e s z t é n y kultúra előmozdítására szükségesnek, hasznosnak vagy éppen üdvösnek vél, jöjjön az bárkitől, keljen ki bármelyik párt vagy párttöredék termelő melegágyából. — Kívánjuk, hogy sikerüljön neki az eszmék és pártok nagy harcra, az izzó szenvedélyek között is mindig a z i g a z a t megtalálni. Üdvözöljük. Az új lap előfizetési díja egész évre 8 korona.

— **Nemes lelkü gyermekbarátok figyelmébe ajánlja az Országos Állatvédő-Egyesület 1912. évi Gyermeknapját, amely gazdag tartalma, díszes kiállítás és hihetetlen csekély — 10 fillérenyi ára mellett páratlan ünnepi ajándékok közéje. A címlapon, pompás színes kivitelben, alföldi tájkép látható, melyet gyermekek és háziállatok élénkítenek. A 64 lapra terjedő és 46 ábrával tarkított szöveget jelesebb írónk közül Benedek Elek, Gaál Mózes, Szabolcska Mihály, Szölössy Oszkár, Tordai Grail Erzs, Zempléni Árpád gazdagították közleményekkel. A naptárak az Országos Állatvédő-Egyesületnél (Budapest, IX., Ernő-utca 11—13.) rendelhetők meg legelőszertűben postautalványon, mire ezek portómentesen küldetnek a megrendelő címére. A ki gyermekét a szeretet jegyében kívánja nevelni, az adjon kezébe egy Gyermeknapját, de adjon neki többet is, hogy vagy tiz szegényebb sorsú gyermektársának ajándékozassa és így ő is szeretetet arathasson. Tiz naptár ára egy korona. A kinek pedig tiz koronára telik, az rendeljen 100 Gyermeknapját, és azt juttassa a szomszéd iskola 100 gyermeke kezébe. Száz gyermeknek és száz szülőnek okoz örömet az adományozó, száz gyermekben ébreszti a jónak csíráját, száz szülőben a hála érzését.**

— **Állatvédelem telen.** Gondoskodjunk első sorban munkás állataink s ezek között kivált lovaink védelméről. Palkoltassuk a téli sikos útra éles sarku patkókkal. Jeges út, havazás esetén, kisebbítsük a rakományt. Minden túlterhelés, állatkinzás s ez az 1879. évi XL. törvényeikk 86 ik §-a alapján 8 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Ne hagyjuk munkás állatainkat a hidegben betakarlatlanul hosszabban vesztegetni, hanem munka után igyekezzünk velük az istállóba. Hűségés házrózóinkat, a láncos kutyákat is vegyük védelmünkbe. Tatarozzuk ki télire olját, hogy szél, hó ne járhasa át a benne meghuzódó állatot, almazzunk jól benne s védjük meg lehetőleg kívül is a hidegtől szalma borítékkal. Segítsünk a téli fagyos világban, a hóval borított területeken eleségre alig jutó madarakon is, állítsunk fel számukra védett helyen etető asztalkákat s lássuk el azokat valamely oly olesó, keverék eleséggel, amelyben minden ott megforduló madár-faj fellelheti a neki alkalmas ételt. Jó e célra a rosta-alj gabona, keverve olajt tartalmazó magvakkal, asztalról lekerült hulladékkal, hus-, szalonn-, zsir-, fagygy darabkákkal. Végre, ha állatkinzásnak vagyunk tanui, lépjünk közbe s kérjük a kihágót emberséges viselkedésre, amelylyel védtelen, panaszkodni nem tudó állatainkkal mint szintén érző lényekkel szemben is tartozunk.

— **Kérés az erdélyi egyházmegye papságához.** Ez év nyarán hazafias, kögazdasági szempontból fontos és katolikus egyházművészeti szempontból nagyjelentőségű mozgalom indult meg az országban. Egy katolikus templomberendezési műintézet alapítását célozza a mozgalom, amely megnyerte tetszését a vallás-és közoktatásügyi miniszter úrnak és az ország egyházi vezető férfialnak is, akik püspöki kör-

leveleikben hívták fel egyházmegyéjük papságának figyelmét az új műintézetre. Alulirozt, mint e katolikus vállalat szervezője most azzal a tiszteletteljes kéressel fordulok az erdélyi egyházmegye katolikus papságához, hogy kegyeskedjenek mindazok, akiknél a Templomberendezési Műintézet Részvénytársaság részvényjegyzési iveri vannak, ez iverket 1912. évi január 5-ig beküldeni hozzám, mivel e részvénytársaság alakuló gyűlésének 1912. év január havában a kerékdelmi törvény értelmében meg kell tartatnia. Fölkérem a főtisztelendő papságot arra is, hogy átvéve a részvényjegyzési felhívást és a hozzácsatolt jövedelmezőségi tervezetet, győződjék meg a vállalat hasznosságáról s egy-egy részvényjegyzésével járuljon hozzá, hogy ez a nagy hiányt pótló vállalat mentől erősebb alapon induljon meg. Selmecbánya, 1911. évi december hó 20-án uzoni. K u t i I s t v á n rendőrfőkapitány, a Templomberendezési Műintézet Részvénytársaság szervezője.

— **Új postai ügynökség.** Az Alsófehér vármegyében Magyarcesztve községben engedélyezett postai ügynökség működését 1912. évi január hó 1-én megkezdte. Nevezett ügynökség kézbesítő köre Magyarcesztve, Csongva és Miklós-laka községben terjed ki; ellenőrzés és leszámolás tekintetében a marosújvári posta (távirtda) hivatalhoz tartozik és forgalmát a Magyarcesztve és Marosújvár között berendezett naponként egyszer közlekedő gyalog küldőncjárt honyolítja le. A szóbanforgó postai ügynökség bárhova szóló levélpostai küldemény, postai utalvány, továbbá csak a belföldre, Ausztriába, Bosznia, Hercegovinába és Németországba szóló pénzeslevelek és csomagok felvételével és továbbításával, nemkülönbön postatakarékpénztári betét és csekk be- és kifizetések közvetítésével, úgyszintén mindennemű postai küldemény kézbesítésével foglalkozik. A fentebb elő nem sorolt országokba szóló pénzesleveleket és csomagokat az ügynökség nem vehet fel, de azokat a feladó veszélyére elfogadhatja és beküldheti az ellenőrzéssel és lezárolással megbízott marosújvári posta (távirtda) hivatalhoz. Minthogy a szállított gyalogküldőnc teljesíti, az ügynökség az elszállítandó portóköteles csomagokat darabonként 5 kgr., a portómenteseket darabonként 10 kgr. súlyig veszi fel és szállítja el. Az 5 kgr. súlyt meghaladó, 10 kgr. súlyig terjedő portóköteles csomagokat az ügynökség csak feltételeesen veszi fel és csak akkor köteles elszállítani, ha az egyes menetnél a csomagok összes súlya 15 kgr.-ot nem halad meg. Az érkező csomagok darabonként 10 kgr. súlyig szállíthatnak; az ennél súlyosabb csomagoknak a marosújvári posta (távirtda) hivataltól való elhozatáról a címzett köteles gondoskodni.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* Minden magyar katolikus barája a szépirodalomnak csak örülhet, ha a Szent-István-Társulat kiadásában most megjelent egész kis könyvtárra menő a szó igazi, nemes értelmében vett szépirodalmi könyvekben gyönyörködhetik. Hogy ezen könyvek gyorsan adjanak, terjedjenek, a nép vezetőin mulik. Tudományok kalandozások. Platz Bonifác dr. ezen művével bevezeti az olvasót a természet titkaiban. Minél jobban elmélyedünk a tudós író magyarázataiban, annál közelebb érezzük magunkat a nagy mindenség Urához. Az ifjuságnak szánt mű, de mindenki részére igen kellemes és tanulságos szórakozást nyújt. Ara díszes kiállításban, képekkel és be-kötve 5 korona. Két világ. Regény fiatal leányok számára. Irta Bokor Malvin. Az író nő

mesteri vonásokkal rajzolja meg azt a két világot, melyek egyikeben a magára hagyott nő tehetetlenül vergődik, mert a megfizetett munkát méltóságával nem tudja megegyeztetni, a másikban pedig ugyancsak a nő dolgozik, küzd, fárad egy sorban a férfival s derekasan kivézi részét a munkából. Meg is jön a jól kiérdemelt jutalom, egy becsületes férj személyében. Ára díszes kötésben művészies rajzokkal 5 kor. A hegyaljai diákok. Irta Toma István. Megkapó leírásban, itt-ott könnyet kicsaló közvetlenséggel tartja elénk a diákelet fény- és árnyoldalait. Ára igen szép kötésben rajzokkal díszítve 4 kor. A dícsőség mezején. Irta Sienkievics Henrik. Fordította Bányay Károly. Történelmi regény Szobieszky János korából. A világhírű lengyel író eddigi mesteralkotásaival teljesen egy színvonalon áll e legújabb regénye, melynek fordítását Bányay teljes bizalommal és a magyar nyelvnek tökéletes tudásával végezte. Ára izléses borítékba fűzve 4 korona. Boy. Irta P. Luis Columa. Fordította Gerely Jolán. A spanyol irodalom egyik igen jeles hajtása Colom e regénye, melynek mottója: „A férfi életében csak két nő foglalhat helyet: édesanyja és a gyermekeinek anyja. Ami ezen a kettős tiszta, szent szereteten kívül esik, az veszedelmes kitérés vagy bűnös eltevelődés.” A fordulatokban gazdag mesészöveg kezdettől végig lebilincsel. Ára kötet 2 korona. Almavirág. Elbeszélés. Irta Csapodiné Allaga Vilma. Az önfeláldozó testvér szeretet hájos leírásban tárul elénk e kis elbeszélésben, melyet egy beteg gyermekről szóló megható leírás követ. Boldogasszony kis katonája címmel. Ára izléses vászonkötésben 1 korona. Az álmogép. Fantasztikus regény, írta Clement Vautel. Fordította Kertész Kálmán. Igen érdekes olvasmány, mely a Családi regénytár kötetének olvasói között bizonyára nagy tetszésre fog találni. Ára kötet 1 kor. Fabiola. Wiseman Miklós westminsteri érsek híres könyve ismét új kiadást ért. Ára két kötetben 4 kor. Kempis Tamás könyvét Platz Bonifác dr. újabb átdolgozásban kapjuk, igen csinos alakban 6 különféle kötetekben. 1 korona 20 fillértől 6 koronáig. Öt világrészen keresztül. Irta Sebők Imre dr. Újabb átdolgozott kiadását bizonyára nagy örömmel fogadja a diáksereg. Ára 6 és 8 korona. A nemi élet etikája és pedagógiája. II. kiadás. Ezen Foerster-Schütz fele kitűnő munka igen hamar új kiadásra kerül, tekintve, hogy ára 2 kor.

Hogy ünnepelik a karácsonyt az északi sarkon? Aki kíváncsi rá, elolvashatja a Kis Pajtás karácsonyi számában. A keresztény magyar családok e közkeletűségű gyermeklapjának most jelent meg karácsonyi kettős száma, melyben különösen nagyszámú remek illusztrációk mellett mindent kapnak a gyermekek, ami csak érdekli őket. Sik Sándor gyönyörű verses tündérmeséje, Sárandy István megható karácsonyi története, a Pintyóke című érdekes történelmi elbeszélés, a kedélyes oroszán kacagató története, valamint Hökköm Matyának az északi sarkon való kalandozása; mindmegannyi remekei a gyermekirodalomnak. Ezek mellett számos szebbnél-szebb mese, vers, ismeretterjesztő olvasmány és rejtvény gazdagítják a rendkívül sikerült szám tartalmát. A Kis Pajtás szerkesztője és kiadóhivatala Budapest, VII. Demjánich u. 50. szám alatt van. Előfizetési ára fél évre 4 korona.

* Megjelent az **Órangyal**, képes gyermekújság XXVII. évfolyamának karácsonyi száma, a következő tartalommal: Nem haragszik a Jézus? Kedves családi jelenet. — Karácsonyi ének, kedves vers. Molnár Gézától. — Egy fenyőfa életéből, ifj. Kárpáti Endrétől. Hódolat a Jé-

zuska jászolanál, Harsányi Lajostól. Gyönyörű vers. — A karácsonyfa alatt. Sziojáték, Mária nevitől. A pörüljárt cica. Tréfás vers, Molnár Gézától. — A Vartyogi gyerek utazása. Békahistoria. Az isteni gondviselés. Téli történet. Adomák. Rejtvények. Az előbbi számban közölt rejtvények megfejtése. A megfejtők közül tizenegy egy könyvet kaptak. A lapot 8 gyönyörű kép díszíti. Ajánljuk ezt a kedves, legolcsóbb gyermekújságot. Ára egész évre 2 korona. Megjelen Győrött. Kívánatra mutatványt küld a szerkesztő.

* **Krém Szilveszter-estére.** 1/2 kg. legjobb minőségű füget 12 óráig hideg vízben áztatunk. Másnap puhára kell főzni. Igen finom esikokba kell vágni. Egy fél üveg jó bort egy citrom levélével és 10 deka cukorral felheltünk, de nem forraljuk, 1 deka feloldott galatint adunk bele és addig kavarjuk, míg sűrűsödni kezd; ekkor beleadjuk a füget és egy fél literből vert kemény tejszín habot (de csak ha már hideg lett a tömeg) és vízzel öblített mintákba öntjük. Ha kiborítottuk, kis piskótákat adunk hozzá, vagy kariszbadi otyvát. — Fenti konyharecepteket a „Háztartás” karácsonyi számából közöljük mutatón. A „Háztartás” a legolcsóbb és legelterjedtebb lapja a magyar háziasszonyoknak. Rovatai mindenre kiterjednek, amire a házbán és a házkörül szükség van. Igényes mutatvány-számmal szívesen szolgál a szerkesztőség (Budapest, VII. kerület, Thököly-ut 162. szám.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

„Az **Karoly-Fejér-Vár Szabad Királyi Városában levő Nemes Szabó Céh-ről.** Elvezetett olvastuk végig ügyesen szerkesztett történeti tárcáját, mely bátran beillik forrásos értekezésnek. Kizárólag helyi érdeknél fogva lapunkban ahhoz képest kissé terjedelmes helyet

foglalna el, azért kénytelenek leszünk közléséről lemondani, de utólagos beleegyezésére megpróbáljuk helyi érdekű lapársunknál elhelyezni amelynek közönségét méltán érdekelheti. Ezután majd esetleg az „Ethnografia”-ba is beközpogtatunk vale, ahol tanulságos lesz majd azt közrebocsátani. Reméljük: ezt nem veszi tőlünk rossz néven, hanem sietni fog mielőbb egy lapunkba illő közleményt küldeni Itália kék ege alól.

K. A. **Szeged.** Minthogy becses cikkét már előbb más lapban olvastuk, ezuttal elállunk a közléstől.

Minden kedves munkatársnak, ismerősnek, olvasónak a legbaldogabb üjvet kívánjuk.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)

egyházi ruha és reverenda-szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlati képeket a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, papi civil öltönyök** előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindennemű egyházi ruhák:** casulák, pluvialék, velumok, baldachinmok, minisztráns ruhák, zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközölnék.

! Költségvetés, árjegyzék ingyen. !
— Személyesen is megjelenek —

!! ERDÉLY EGYIK RÉGI MEGBIZHATÓ KERESZTÉNY CÉGE !!

KELETI L.

szőlőbirtokos és bornagykereskedő

!!! SZÁSZSEBES, Szebenmegye. !!!

Miseborul és házi fogyasztásra ajánlja zamatos erdélyi asztali és csemegeborait. * Tessék boraim kiválósága felől próbarendelés által meggyőződni, * A borok utánvétellel, jó információ esetén, 1—3 havi hitellel, bevő hordójában, vagy saját hordóban küldetnek. * Hordóim nyolc héten belől teljesen jó állapotban, bérmentve visszaküldendők. * Fagyos időben a borok szalmába csomagolva szállíttatnak.

Sürgöncim: **KELETI, SZÁSZSEBES.**

Borárjegyzék:

1911. évi erdélyi asztali, könnyebb fehér bor	K 46
1911. évi erd. asztali jobb minőségű fehér bor	K 49
1911. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K 52
1910. évi erd. asztali fehér bor	K 54
1910. évi erd.-marosmenti finom vegyes fehér bor	K 56
1909. évi erd. asztali fehér bor	K 58
1903. évi finom erd. asztali fehér bor	K 62
1902. évi fehér pécseyebor	K 64
Ó rizling, fehér	legfő- K 70
Ó som (turmint)	mabb cse- K 90
Ó muskotály	mege faj- K 100
Ó vörös burgundi	borok K 80

Az árak Szászsebesben, pincében értendők.

Megrendelésnél szíveskedjenek e lapra hivatkozni.

Posta, táviró, távbeszélő, vasutállomás helyben.

HAZAI IPAR!

ALAPITTATOTT 1770.

Andrásófszky Efraim

múharangöntő Kolozsvárt, Kossuth L.-u. 36. sz.

Ajánlja a főtisztelendő minden felekezeti magas papság, egyházközség és tkts. gondnokságok figyelmébe Erdélyben legnagyobb

harangöntődjét.

Elvállalja minden fajta harang öntését vagy repedt harangok újraöntését és azok becszerelését. Ajánlja továbbá az általa feltalált s a birodalom mindkét felében kir. szabadalommal kitüntetett vaskoronás felszerelését felelősség mellett. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesít.

Költségvetéseket kívánatra bérmentve küldök azonnal.

Tisztelettel **Andrásófszky Efraim.**

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

! MEGBIZHATÓ KATHOLIKUS CÉG !

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.: oltár, szószek, gyóntatószék, templompadok, szentély korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását. ▲

Pontos rajzzal és költségvetéssel készséggel szolgálók. ::

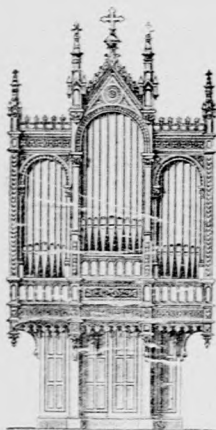
Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes megjelenés. ▲

! Lelkiismeretes kiszolgálás !

! Több elismerő nyilatkozat !

BODA JOZSEF

ORGONA ÉS HARMONIUM ÉPÍTŐ CSIKTAPORCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és a m. t. egyháztudós szíves tudomására hozni, miszerint

orgona és harmonium építő műhelyemet

teljesen újonnan rendeztem be, minek utána módomban áll a legnagyobb szabású orgona építését is elvállalni. Bármilyen javításokat és átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A nagyérdemű közönség partfogását kéri, kiváló tisztelettel
Boda József, orgona és harmonium-építő Csiktaplocán.

ALAPÍTVÁ 1898.

ALAPÍTVÁ 1898.

Valóban jó és szépen égő —

templom olaj,

finom olajból, üveg, tömjén, füstölőszén az egyh. szabv. megfelelő

méhviaszgyertya

::: kapható a legjutányosabban :::

Dokupil Lajos

viaszgyertya gyárosnál —

Nagylévárdon, (Pozsonym.)

Árain: olaj 1 K 20 f, olajból 2 K 50 f, üveg 2 K, tömjén 2 K 40 f-től 3 K 20 f-ig kgr.-kint.